

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2277/2022
19.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Глумац, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Драган Милетић, адвокат из ..., са умешачем на страни туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Љубиша Ваљаревић, адвокат из ..., ради побијања дужникових правних радњи, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3341/21 од 01.09.2021. године, у седници одржаној 19.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3341/21 од 01.09.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 653/20 од 04.09.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је уговор о купопродаји закључен и оверен 03.04.2013. године пред Првим основним судом у Београду Ов 59381/13 између ВВ као продавца и туженог ББ, као купца без правног дејства према тужиоцу, па је обавезан тужени да трпи да се тужилац наплати из продаје непокретности - породичне стамбене зграде која се налази у Београду у ул. ... бр. .. КО ..., катастарска парцела ..., лист непокретности ..., површине 122м² заједно са 93,98м² подрумског простора, поткровља 111,85м² и гараже 36м² испод терасе који су у поступку легализације, а по основу решења Првог основног суда у Београду И 19918/13 од 26.09.2013. године, и то у износу од 102.564,19 евра са каматом по стопи коју утврђује Европска централна банка почев од 01.02.2004. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања, као и у износу од 65.800,00 динара на име трошкова извршног поступка. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 501.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3341/21 од 01.09.2021. године, одбијене су као неосноване жалбе туженог и умешача и потврђена првостепена пресуда и одбијени су захтеви туженог и умешача за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити је дошло до пропуста у примени или погрешне примене које од одредаба ЗПП због којих се ревизија може изјавити по члану 407. став 1. ЗПП. Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и оцену доказа, као и примену материјалног права, те поступајући у складу са чланом 396 став 1. и 2. ЗПП оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, у датом образложењу пресуде. Ревизија се не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања осим у случају из члана 403. став 2. ЗПП. Побижана пресуда није донета применом наведене законске одредбе, па оспоравње оцене доказа којим се суштински оспоравају чињенице утврђене у првостепеном поступку није дозвољено у ревизијском поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном и извршном пресудом Вишег суда у Београду П 20267/10 од 05.04.2011. године, овде умешач ВВ, као тужени обавезан је да овде тужиоцу АА на име дуга исплати износ од 102.564,10 евра са припадајућом каматом, као и да му накнади трошкове поступка у износу до 679.060,00 динара. Умешач ВВ није добровољно извршио своју обавезу по наведеној пресуди, па је тужилац, као извршни поверилац, 27.05.2013. године поднео предлог за извршење, у извршном поступку 26.09.2013. године донето решење о извршењу, одређено је извршење утврђењем вредности и продајом непокретности - породичне стамбене куће у улици ..., а закључком Првог основног суда у Београду од 08.03.2016. године промењено средство извршења одређено решењем од 26.09.2013. године и одређено да ће се извршење спровести пленидбом пензије коју извршни дужник остварује код РФ ПИО Београд и преносом наведеног новчаног износа извршном повериоцу на његов текући рачун, све до коначног намерења потраживања.

Умешач као продавац и тужени као купац, које везује дугогодишње породично пријатељство, су 03.04.2013. године закључили и оверили уговор о купопродаји стамбене зграде у Београду, ..., површине 122 м², заједно са 93,98 м² подрумског простора, 111,85 м поткровља и 36 м гараже испод терасе, све изграђено на кат.парц. .., ЛН .. КО ..., са свим покретним стварима у њој, за купопродајну цену од 225.000 евра, а у уговору је констатовано да је исплаћена продавцу у целости у моменту потписивања уговора. Уговором је конституисано право доживотног уживања на непокретности и покретним стварима у корист продавца и његове супруге. У уговору је констатовано и да је купац ушао у посед купљене непокретности.

Према утврђеном, продавац и купац су били несавесни приликом закључења наведеног уговора. Оценом изведених доказа је утврђено да су уговорне стране знале

да се закључењем предметног уговора наноси штета тужиоцу као повериоцу доспелог потраживања.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су испуњени услови прописани у члановима 280. и 281. Закона о облигационим односима за побијање дужникове правне радње, у конкретном случају уговора о купопродаји од 03.04.2013. године, као правне радње коју је предузео дужник, овде умешач ВВ, на штету тужиоца као повериоца, услед чијег извршења дужник нема довољно средстава за испуњење тужиочевог потраживања, утврђеног правноснажном и извршном пресудом, с обзиром да из дела његове пензије који се одбија у извршном поступку је очигледно да се у догледно време неће намирити тужиочево потраживање.

Врховни суд налази да су нижестепени судови правилно применили материјално право када су усвојили тужбени захтев за побијање дужникове правне радње.

Чланом 280. Закона о облигационим односима (ЗОО) прописано је да сваки поверилац чије је потраживање доспело за исплату и без обзира када је настало може побијати правну радњу свог дужника која је предузета на штету поверилаца (став 1.). Сматра се да је правна радња предузета на штету поверилаца ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повериочевог потраживања (став 2.).

Право побијања дужникових правних радњи представља уређен поступак заштите интереса поверилаца у случајевима када дужник отуђењем сопствене имовине наноси штету својим повериоцима која се огледа у немогућности или смањеној могућности намирења њихових потраживања. Наведена законска одредба не захтева да је дужник због предузете правне радње потпуно неспособан за плаћање, већ да нема довољно средстава за испуњење повериочевог потраживања. У конкретном случају, имајући у виду постојање и висину доспелог потраживања тужиоца према дужнику, овде умешачу ВВ, утврђеног правноснажном и извршном пресудом Вишег суда у Београду од 05.04.2011. године у износу од 102.564,10 евра са каматом, и да је дужник уговором о купопродаји од 03.04.2013. године отуђио своје непокретности, а да се наплатом путем месечне обуставе дела пензије дужника (умешача) према висини извршне тражбине не постиже ефикасно намирење, при чему дужник не располаже другом имовином погодном за намирење тужиочевог потраживања, то су, супротно наводима ревизије, испуњени услови прописани наведеном одредбом члана 280. ЗОО, у погледу доспелости тужиочевог потраживања за исплату, инсолвентности дужника и постојања правне радње која се побија (уговора о купопродаји).

Одредбом члана 281. Закона о облигационим односима је прописано да се теретно располагање може побијати ако је у време располагања дужник знао или могао знати да предузетим располагањем наноси штету својим повериоцима и ако је трећем лицу са којим је или у чију је корист правна радња предузета то било познато или могло бити познато (став 1.).

Имајући у виду утврђене чињенице и цитирану законску одредбу, правилан је закључак нижестепених судова да је дужник, овде умешач, у време располагања имовином знао да предузетим располагањем наноси штету свом повериоцу, будући да

није испунио доспело потраживање тужиоца утврђено пресудом Вишег суда у Београду од 05.04.2011. године након чије правноснажности је закључио уговор о купопродаји, којим је свом дугогодишњем пријатељу, овде туженом, продао непокретности са свим покретним стварима у њима, задржавајући право доживотног плодоуживања на свој тој имовини, мимо које друге имовине нема из које би се остварило ефикасно намирење тужиочевог потраживања.

Такође, супротно наводима ревизије, правилно су нижестепени судови закључили да тужени није био савестан, односно да је туженом било познато или могло бити познато да се закључењем предметног уговора наноси штета тужиоцу као повериоцу доспелог потраживања. Наиме, код утврђеног да је тужени дугогодишњи пријатељ тужиочевог дужника, да их везује и породично пријатељство, да је спорним уговором о купопродаји конституисано право умешача и његове супруге на доживотно плодоуживање на непокретностима и свим покретним стварима које су предмет уговора, да тужени, као ни његова деца коју је према својим наводима хтео да обезбеди куповином ових непокретности, никада нису ступили у посед предметних непокретности, нити су имали намеру да то учине, иако је у уговору констатовано да је купац ушао у посед, те имајући у виду контрадикторности у исказима умешача и туженог у погледу момента уплате цене у односу на моменат закључења уговора, као и начин на који је извршена исплата купопродајне цене у експозитури банке у Младеновцу, од стране нижестепених судова разложно је дато упориште закључку да су тужени и умешач закључењу купопродајног уговора приступили са намером осујећења тужиоца да продајом предметних непокретности дужника, у извршном поступку, намири своје доспело новчано потраживање, чијем оспоравању нема места.

Из изнетих разлога нису основни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Оценивши да ревизија туженог није основана, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтеве туженог и тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка јер тужени није постигао успех у овом поступку, а трошак за састав одговора на ревизију није био потребан за доношење одлуке ревизијског суда.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић